

CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU

2043, mun. Chișinău, str. Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209;

CHISINAU
COURT OF APPEAL

4 Teilor str., Chișinău 2043
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209;

Df-03.03 № *4-35/4-557*

Dosarul nr. 12r-18/23

Curtea Constituțională
mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu 28

Curtea de Apel Chișinău, remite în adresa Dvs., sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate înaintată de către avocatul Pântea Andrei în numele B.C. „Victoriabank” S.A. , privind verificarea constituționalității prevederilor art. 245, alin. (1) CPP RM, în coroborare cu prevederile art. 346 și 364 din același cod, a prevederilor alin. (2) art. 302, alin. (3) art. 331, alin. (1) art. 336 și alin. (3) art. 342 CPP al RM conform încheierii nr. 12r-18/23 din 27.02.2023.

Anexă: materialele acumulate pe 36 file.

Judecătorul
Curții de Apel Chișinău

Talpă Boris

09:30
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
Intrare Nr. *679*
"10" *03* 20*23*

SESIZARE

prezentată în conformitate cu articolul 25 lit. c) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie
1994 cu privire la Curtea Constituțională și articolele 38 alin.(I) lit. c) și 39 din Codul
Jurisdicției Constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995

A. Autorul excepției de neconstituționalitate:**A.2. Persoană juridică:**

1. Denumire și sediu: Banca Comercială „Victoriabank” S.A., mun. Chișinău, str. 31 August 1989, 141.

2. Numărul și data înregistrării: IDNP – 1002600001338.

3. Numele administratorului -

4. Telefon și e-mail -

5. Reprezentant:

5.1. Nume: **PÂNTEA**

5.2. Prenume: **Andrei**

5.3. Funcția: avocat, apărător al persoanei juridice BC „Victoriabank” SA

5. 6. Numele și prenumele reprezentantului

5. 7. Ocupația reprezentantului

5. 8. Adresa reprezentantului

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun:

B.1. În fapt, în procedura Procuraturii Anticorupție se află mai multe cauze penale, cel puțin doua dintre care încă **conexe si indivizibile**, nr.2014978151, nr. 2020960061 și altele, legate de "furtul miliardului" și preținsele spălări de bani în legătură cu această faptă, toate acestea **constituind indivizibilitate și conexitate**, or, pe de o parte, prin Încheierea irevocabilă și nesusceptibilă căii de atac-recurs, a judecătorului de instrucție din cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 09 noiembrie anul 2020 (cauza nr. 1-20131118-10-21102020-1-dosar nr. 10-1896/2020) a fost anulată ordonanța din 30 iulie 2020, emisă de către procurorul de caz, privind "disjungerea" din materialele cauzei penale 2014978151 a xerocopiilor unor materiale selective chipurile privitoare la acuzarea Nataliei Politov-Cangaș și așa zisa acuzare a B.C. „Victoriabank” S.A., într-o singură pretinsă cauză separată, nr. 2020960061, astfel aceste doua cauze penale nominalizate, în continuare efectiv sunt conexe într-o singură procedură, de altfel, pe de alta, în virtutea alin. (2) și (3) art. 42 Cod procedura penală, acestea **sunt indivizibile, de drept**, fiind pasibile de a fi cercetate sub toate aspectele doar în mod conex, în timp ce oricare încercare de disjungere artificială sau de examinare separată a lor în întregime, sau a oricărei părți din ele, prin sine, deja se **răsfârșe negativ asupra efectuării depline și obiective a urmăririi penale și cercetării judecătorești**, fiind lipsa și careva împrejurări justificative obiective ale cauzei.

B.1.1. În cadrul cauzei penale conexe, nr.2014978151, apoi și în cauza disjunsă la 30 iulie 2020, nr. 2020960061, prin Încheierile și mandatele judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, adoptate fără a cita părțile interesate, au fost admise toate demersurile procurorilor fiind autorizate mai multe acțiuni procedural, inclusiv sechestrul asupra unui șir de bunuri mobile și imobile ale B.C. „Victoriabank” S.A..

B.1.2. Încheierile și mandatele judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, prin care au fost autorizate acțiunile procedurale, inclusiv a fost apicat sechestrul asupra unui șir de bunuri mobile și imobile ale B.C. „Victoriabank” S.A., au fost contestate de către partea apărării și ca urmare pe rolul Curții de apel Chisinau se afla mai multe recursuri ale apărării în interesele B.C. „Victoriabank” S.A..

B.1.3. Este relevant că în instanța de recurs în fiecare speță deja **au avut loc** mai multe ședințe, în care au fost soluționate unele cereri formulate de către părți, inclusiv cu privire la anexarea unor materiale noi, referitoare la amânarea repetată a ședințelor de judecată dat fiind faptul că există un șir de probleme de procedura, care fiind într-un cerc vicios, nu pot fi depășite deoarece, pe de o parte, **este incertitudinea procesuală, ne fiind clar în cadrul cărei cauze au fost emise actele contestate**, în cadrul cauzei de bază, nr. 2014978151 numită generic "furtul miliardului" sau în cea chipurile disjunsă, prin ordonanța procurorului din 30 iulie 2020, privitoare la acuzarea Nataliei Politov-Cangaș și B.C. „Victoriabank” S.A., nr. 2020960061, care deja a fost anulată prin Încheierea irevocabilă, emisă la 09 noiembrie anul 2020 Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, judecător Cristina Cheptea, și care deși de drept nu este susceptibilă recursului totuși a fost atacată de procuror cu recurs, de principiu inadmisibil, însă care așa și nu a fost soluționat pînă la moment **și astfel sa creat o situație de confuz și blocare procesuală**, în legătură cu care fapt au fost amânate anterior toate ședințele de judecată în Curtea de apel în toate recursurile asupra Încheierilor și mandatelor Judecătoriei Chisinau, sediul Ciocana privind autorizarea tuturor acțiunilor procedurale în raport cu B.C. „Victoriabank” S.A..

B.1.4. Cu privire la toate aceste chestiuni instanța de recurs sa pronunțat prin "încheieri" care prin definiție, legal și conceptual, urmau a fi **incluse concomitent cu adoptarea lor în procesul-verbal** al ședinței de judecată, însă **acestea nu se află la materialele cauzei vizate deși** potrivit art. 342 Cod procedură penală toate chestiunile care apar în timpul judecării cauzei, inclusiv în instanța de recurs, se soluționează prin încheiere a instanței de judecată, fie sub formă de documente aparte ce se semnează de toți judecătorii din completul de judecată, fie ca încheieri care urmau a fi **incluse concomitent cu adoptarea lor în procesul-verbal** al ședinței de judecată, însă nu sunt nici într-o formă, nici în alta.

B.1.5. Deci, reiterăm că în speță **au avut loc mai multe ședințe de judecată, inclusiv în diferite complete de judecători, fiind soluționate și declarații de abținere și cereri de recuzare a mai multor judecători, însă la moment sa stabilit că încheierile emise pe parcurs de către instanța de recurs nu sunt la materialele cauzei nici într-o formă, nici în alta anume urmare a faptului că desfășurarea ședințelor de judecată anterioare nu au fost consemnate în procesul-verbal, întocmit în condițiile prevăzute la art. 336 Cod procedură penală, care trebuiau să fie aplicate în modul**

corespunzător, de altfel pe de o parte, este straniu că "au rămas în aer" toate așa zisele Încheieri prin care instanța de recurs a soluționat șirul de chestiuni procedurale, inclusiv organizatorice, mai grav fiind că pe de alta, nu este de înțeles în ce mod la materialele cauzei "au apărut" șirul de materiale prezentate de apărare, ne fiind pasibil a urmări proveniența, relevanța, necesitatea și motivarea prezentării lor la dosar, fiind firesc că în aceste incertitudini juridice, ne fixate în procesul verbal care cel puțin nici nu a fost consemnat, instanța de recurs nu mai rămâne a fi obligată să ne dea un răspuns motivat.

B.1.6. De principiu, partea apărării a abordat probleme conceptuale incontestabile și logice, ca dacă la ședința de judecată, inclusiv în ordine de recurs, participă părțile ce se expun verbal, dacă procesul judiciar este oral și nu scris, atunci prin definiție, procesul echitabil presupune întocmirea obligatorie a procesului verbal al ședinței de judecată în care se reflecta cele mai importante activități procesuale, inclusiv cererile verbale ale părților, explicațiile și pledoariile acestora, precum și toate încheierile instanței de recurs de soluționare în condițiile art. 342 Cod procedură penală a tutor chestiunilor care apar în timpul judecării cauzei, aceasta indiferent de faptul dacă prevede expres legea sau nu acest imperativ, or cu titlu de garant conceptual, ne referim la prevederile alin. (2) art. 305 Cod procedură penală, care logic și de principiu prevede că se cosemnează un proces-verbal dacă la ședința de judecată participă careva persoane interesate. De altfel și logic dar și firesc și legal este că în virtutea art. 1 Cod procedură penală, procesul penal reprezintă activitatea inclusiv a instanțelor judecătorești cu participarea efectivă și vizibilă a părților în proces și a altor persoane, desfășurată în conformitate cu prevederile prezentului cod, care are ca scop, inclusiv protejarea persoanei și societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată, chiar și a instanțelor de judecată, iar pentru aceasta este necesar ca activitatea procesuală să poată fi controlată în ordinea stabilită de lege, inclusiv pe cai extraordinare, după caz, la nivel internațional, în caz contrar totul este iluzoriu, și capabil de abuz sistemic ca și în speță, cind fără nici o motivare se resping diferite cereri și nici nu ți se da vre-un scris în aceasta privință pentru a putea fi contestat.

B.1.7. Această abordare logică și conceptuală este indispensabilă părții apărării pentru a-și asigura garanțiile legale contra abuzului, așa cum este și procesul verbal al ședinței de judecată, în care să fie protocolare toate cererile sale, pentru a putea invoca încălcarea dreptului la un proces echitabil și a primi în scris cu orice soluție a instanței care-i afectează drepturile procesuale, oricare Încheiere de respingere a cererilor sale, fiind evident că dacă elementarul nu se întocmește un proces verbal al ședinței de judecată, pe de o parte, nu ai nici o garanție contra abuzului în condițiile în care apriori și iarăși consideram că ilegal ședințele de judecată se petrec după ușile închise, pe de alta, așa zisele încheieri prin care se resping cererile apărării, pe care le consideram apriori abuzive sistemic, pentru că așa s-au deprins instanțele în perioada statului capturat, și oricum ele rămâne a fi doar "aer mestecat în încăpere", dar nu act procedural verbal, or o astfel de modalitate de a expune acte procedurale verbale, fără a fi consemnate într-un proces verbal, pe care poți să-l contesti, chiar și la nivel internațional, nu este admisibil din punct de vedere a procesului de judecată, inclusiv sub aspectul principiului legalității.

B.1.8. Este relevant că la solicitarea verbală a părții apărării ca desfășurarea ședințelor de judecată în instanța de recurs să fie consemnată în procesul-verbal, judecătorii Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău au comunicat că "sistemic și legal" în instanța de recurs nu se întocmește procesul verbal al ședinței de judecată în toate cazurile de contestare și de examinare a recursurilor oricărei părți a procesului față de Încheierile judecătorului de instrucție emise pentru toate măsurile procesuale de constrângere autorizate în ordinea art. 302 Cod procedură penală și aceasta deoarece alin. (1) art. 336 Cod procedură penală, stabilește imperativ că desfășurarea ședinței de judecată se consemnează în procesul-verbal întocmit de greșier DOAR la judecarea cauzei în primă instanță și în instanța de apel, nu și în recurs, și astfel legislația procesuală nu prevede o excepție de la această normă specială privind cazurile și condițiile de întocmire a procesului verbal al ședinței de judecată, însă în această privință instanța de recurs nu s-au expus printr-o încheiere a sa, nici sub formă de documente aparte ce urma a fi semnat de toți judecătorii din completul de judecată, și nici ca încheiere care urma a fi inclusă concomitent cu adoptarea ei în procesul-verbal al ședinței de judecată.

B.1.9. În continuare partea apărării a fost nevoită să depună o altă cerere scrisă în care a invocat doleanța și necesitatea de a lua cunoștință și a primi copie de pe Încheierile care au fost adoptate

anterior pe parcursul ședințelor de judecată, asupra unui șir de cereri ale sale, inclusiv cu privire la anexarea la cauză a unor materiale noi, la amânarea ședinței de judecată etc, precum și Încheierea prin care instanța de recurs, din oficiu, a decis examinarea în ședință închisă a recursului apărării și altele prin care **au fost soluționate un șir de cereri** formulate de către părți.

B.1.10. La fel partea apărării a fost nevoită să depună alte doua cereri scrise, în care pe de o parte, sa cerut asigurarea dreptului la un proces echitabil și a accesului la informație prin explicarea procedurii în care instanța va judeca recursul, **ce-a prevăzută de art. 302 alin. (2), art. 305 alin. (8), art.311 și 312, implicit alin. (4) art. 312 și art. 336 Cod procedură penală, sau ce-a prevăzută de Capitolul IV (CĂILE ORDINARE DE ATAC), Secțiunea a 2-a, § 2, articolele 437-450 care reglementează, la general, procedura recursului împotriva hotărârilor judecătorești pentru care nu este prevăzută calea de atac apelul, pe de alta sa invocat îndeplinirea în prealabil și în virtutea prevederilor alin. (2) și (3) art. 17, alin. (4) art. 24 și alin. (2) art. 317 Cod procedura penală, a obligației pozitive a instanței și a președintelui ședinței de judecată de asigurare a participanților la procesul penal a condițiilor indispensabile pentru deplina exercitare a drepturilor lor procesuale, în condițiile legii și acordarea ajutorului necesar părții apărării, la solicitarea acesteia, pentru a-i fi explicate toate drepturile procesuale de care dispune, pe de a treia, sa cerut ca instanța de recurs să ADOPTE o Încheiere de antrenare în ședința de judecată a unui greșier, care în virtutea art. 318 și 336 Cod procedură penală va urma să întocmească procesul-verbal al ședinței de judecată și-l va redacta în ordinea prevăzută de lege, astfel aparent fiind pasibile de asigurare a dreptului garantat de alin. (1) art. 245 Cod procedură penală de a înainta cereri orale, depuse la orice etapă a desfășurării procesului penal, care obligatoriu urmează a se include în procesul-verbal al ședinței de judecată în instanța de recurs, inclusiv la examinarea cererii de recurs, care necesită a fi soluționate în condițiile art. 342 Cod procedură penală prin încheiere a instanței de judecată sub formă de încheiere protocolară care obligatoriu trebuie să se includă în procesul-verbal al ședinței de judecată, inclusiv dreptul de a primi gratuit copii de pe hotărârile care se referă la drepturile și interesele subsemnatului și alte încheieri "adoptate" de instanță asupra unui șir de cereri ale sale, inclusiv cu privire la anexarea la cauză a unor materiale noi, la amânarea ședinței de judecată etc, precum și Încheierea prin care instanța de recurs, din oficiu, a decis examinarea în ședință închisă a recursului apărării și altele prin care **au fost soluționate un șir de cereri** formulate de către părți.**

B. 1.11. De asemenea, apărarea a solicitat ca instanța de recurs să aplice prevederilor art. 302 alin. (2), art. 305 alin. (8), alin. (4) art. 312 și art. 336 Cod procedură penală pentru asigurarea dreptului stabilit de pct. 7) alin. (1) art. 68, alin. (1) art. 245 Cod procedură penală în ceea ce privește că avocatul este **abilitat de a înainta cereri, inclusiv verbale, care urmează a se include în procesul-verbal** al ședinței de judecată în instanța de recurs, pentru ce este necesară intervenția efectivă a președintelui ședinței de judecată în ordinea alin. (2) și (3) art. 17, alin. (2) art. 317 Cod procedură penală în vederea îndeplinirii obligației pozitive a instanței privind asigurarea condițiilor indispensabile părții apărării, prevazute de lege pentru deplina exercitare a drepturilor procesuale, inclusiv dreptul ca cererile sale verbale să fie consemnate în procesul verbal al ședinței de judecată și ca oricare alte chestiunile care apare în timpul judecării cauzei **să se soluționeze în condițiile art. 342 Cod procedură penală prin încheiere a instanței de judecată, fie sub formă de documente aparte, ce se semnează de toți judecătorii din completul de judecată, fie sub formă de încheiere protocolară a instanței care obligatoriu se include în procesul-verbal al ședinței de judecată, iar pentru aceasta este necesar să se adopte o Încheiere privind antrenarea în ședința de judecată a unui greșier, care în virtutea art. 318 și 336 Cod procedură penală va întocmi procesul-verbal al ședinței de judecată și-l va redacta în ordinea prevazută de lege, aceasta indiferent de faptul că anterior o cerere analogică a părții apărării ar fi fost respinsă de instanța de recurs, or potrivit art. 346 Cod procedura penala, în cazul în care cererile (inclusiv aceasta cerință-n.m.), demersurile sau recuzările au fost respinse, ele pot fi înaintate repetat în ședință la judecarea cauzei.**

B. 1.12. De altfel, se impune a evidenția că Capitolul VIII din Codul de procedura penală (CONTROLUL JUDICIAR AL PROCEDURII PREJUDICIARE), la alin. (2) art. 302 și alin. (8) art. 305 Cod procedură penală prevede doua reglementari distincte cu privire la posibilitatea de a contesta Hotărâre judecătorească de instrucție referitoare la autorizarea efectuării acțiunilor de urmărire penală, măsurilor speciale de investigații și la aplicarea măsurilor procesuale de constrângere și "alte măsuri prevăzute de prezentul cod", cu recurs în instanța ierarhic superioară în termen de 3 zile, și că recursul se examinează în condițiile art.311 și 312. Totodată în contradictoriu același Capitol la alin. (8) art. 305 Cod procedură penală prevede, imprevizibil sa normă generală sau ca normă specială (?), că

Încheierea judecătorului de instrucție adoptată în condițiile prezentului articol poate fi contestată cu recurs la curtea de apel, fiind vorba iarăși de toate Încheierile adoptate în condițiile art. 300-306 Cod procedură penală pe marginea demersului referitor la efectuarea acțiunilor de urmărire penală, măsurilor speciale de investigații și la aplicarea măsurilor procesuale de constrângere și "alte măsuri prevăzute de prezentul cod". Astfel, pe de o parte nu este clar, care totuși din aceste norme este specială și care generală, și în care caz, pe de alta, **sunt instituite paralelisme în reglementare** a aceiași problemă, pentru că dacă ne conducem doar de alin. (2) art. 302 Cod procedură penală ar însemna că recursul se depune în instanța ierarhic superioară în termen de 3 zile, și că recursul se examinează în condițiile art.311 și 312, inclusiv cu întocmirea obligatorie a procesului verbal al ședinței de judecată, adică în conformitate cu alin. (4) art. 312 și art. 336 Cod procedură penală. Iar dacă ne conducem doar de alin. (8) art. 305 Cod procedură penală, aici apar mai multe semne de întrebare, în primul rând, nu este specificat care va fi procedura de examinare a aceluiași recurs asupra Încheierile adoptate în condițiile art. 300-306 Cod procedură penală, cel puțin nu este specificat că recursul se examinează în condițiile art.311 și 312, sau în condițiile prevăzute la articolele 437-451 Cod procedură penală, inclusiv și eventuala procedură la general nu sunt clare și previzibile cu privire la termenul de atac, care poate fi, ori de 3 zile, conform art. 302 alin. (2), sau de 15, tot așa nu este clar și previzibil, dacă este obligatoriu sau nu consemnarea ședinței de judecată în instanța de recurs într-un proces verbal, fie măcar în cazul în care participă părțile și acestea formulează cereri suplimentare, decât cele invocate în recurs, prezintă materialele suplimentare, prezintă argumente noi în pledoariile sale etc, care se examinează, se admit, mai grav când se resping absolut imprevizibil și nici măcar nu în scris, de către instanța de recurs.

B. 1.13. Prin urmare pentru soluționarea echitabilă a ultimei cereri sub aspectele menționate, instanța de recurs urmează să aplice prevederile contradictorii de la art. 302 alin. (2), art. 305 alin. (8), alin. (4) art. 312 și art. 336 Cod procedură penală și să dea răspuns părții apărării referitor la critica normelor legale contestate, **astfel a apărut necesitatea controlului prealabil** a acestor norme procesuale sub aspectul corespunderii lor cu articolele articolele 20, 23 și 26 separat precum și în coroborate cu articolele 4 și 54 din Constituția Republicii Moldova:

C. Obiectul sesizării:

C.2. Prezenta sesizare are ca obiect de examinare verificarea constituționalității, în sensul corespunderii cu articolele 20, 23 și 26 separat precum și în coroborate cu articolele 4 și 54 din Constituția Republicii Moldova:

- a prevederilor alin. (1) art. 245 din Codul de procedura penală al Republicii Moldova, în coroborare cu prevederile articolelor 346 și 364 din același cod, care imprevizibil și doar la general stabilesc reguli abstracte că *cererile și demersurile orale se includ în procesul-verbal al ședinței de judecată*, însă **nu specifică și nu reglementează expres și previzibil, cum să se procedeze și unde să se consemneze cererile și demersurile orale**, făcute de părți, care participă la judecarea orală a cauzei, în cazul pretinselor ședințe în recurs, când chipurile **nu s-ar consemna un proces-verbal al ședinței de judecată, la care participă părțile și expun astfel de cereri, expun păreri față de astfel de cereri, prezintă obiecții etc, care iarăși în condițiile alin. (1) art. 245 Cod procedură penală puteau fi depuse oral la orice etapă a desfășurării procesului penal, inclusiv la oricare etapă a examinării recursului și obligatoriu urmau a se include în procesul-verbal al ședinței în instanța de recurs, or datorită omisiunii de reglementare și practicii viciate, deoarece nu se întocmește un proces-verbal al ședinței de judecată însemnă că astfel cereri cași în speță, se "soluționează" iluzoriu, theoretic și formal și nu în condițiile alin. (1) și (3) art. 342 Cod procedură penală printr-o Încheiere protocolară, expres pronunțată, care la fel urma a fi consemnată în procesul verbal al ședinței de judecată;**

- a prevederilor alin. (2) art. 302 din Codul de procedura penală al Republicii Moldova, care imprevizibil și doar la general stabileste reguli abstracte numai cu privire la *ordinea și condițiile de examinare de către instanța de judecată a recursului în condițiile art.311 și 312*, însă **nu instituie, expres și imperativ (pe înțeles la nivel specific național-n.m.) că separat de ordinea și condițiile de examinare de către instanța de judecată a recursului în condițiile art.311 și 312, în legatură cu aceasta intervine și obligația greșierului de a consemna această procedură în procesul-verbal, întocmit de el în condițiile prevăzute la art. 336, ca și atribuție exclusivă a sa, care nu derivă din norma legală citată ce instituie doar atribuțiile exclusive ale instanței de judecată de a examina recursul în condițiile art.311 și 312, or este evidentă diferență între ordinea și condițiile de examinare a recursului, de către instanța de judecată ca și activitate distinctă de greșier și obligația separată a**

(2) art. 302 și alin. (4) art. 312 din Codul de procedura penală, întru cât avem de a face cu *libertatea discreționară* nelimitată și necontrolabilă a instanței de recurs, referitoare la întocmirea sau neîntocmirea procesului verbal al ședinței de judecată, chiar și dacă participă părțile și ce trebuie să fie consemnat în el, aceasta pentru că nu avem o **reglementare clară cu privire la modalitatea de asigurare a acestui drept discreționar**, astfel **dreptul intern nu oferă părții apărării o anumită protecție împotriva încălcărilor arbitrare ale drepturilor garantate de Convenție**, ca consecință, drepturile menționate devin **iluzorii și formale**, fără a avea **nivelul minim de protecție**, or în practică, ca și în speță, poate **apărarea să invoce multe și distincte** argumente în pledoariile și cererile sale orale, dacă acestea nu se consemnează în procesul-verbal al ședinței de judecată, rămân a fi nesoluționate efectiv, ne "văzute" de către instanța de recurs, astfel în mod evident ignorându-se **una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil, ce presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor și, argumentelor invocate de către părți întru admiterea sau respingerea acestora (cauza Garcia Ruiz vs. Spania, hotărârea din 21 ianuarie 1999)**, partea apărării fiind privată de posibilitatea **de a demonstra că a abordat** asemenea probleme, astfel fiind afectate interesele și drepturile procesuale, pe de altă parte, **activitatea procesuală** ne fiind pasibilă de control în ordinea stabilită de lege, inclusiv pe cai extraordinare, după caz, la nivel internațional din care considerente **totul este iluzoriu, și capabil de abuz sistemic ca și în speță, cind fără nici o motivare** se resping diferite cereri, implicit dreptul și posibilitatea de a lua cunoștință în prealabil și pe parcurs cu toate materialele cauzei și la solicitarea sa, de a primi gratuit copii de pe hotărârile, inclusiv cele care trebuiau să fie incluse în procesul verbal al ședinței de judecată, care se referă la drepturile și interesele persoanei pe care o aperi și **nici măcar nu poți obține vre-un scris în această privință, după caz, pentru a putea fi contestat;**

- a prevederilor alin. (3) art. 342 din Codul de procedura penală al Republicii Moldova, care imprevizibil și doar la general stabilesc reguli abstracte că *încheierile instanței asupra celorlalte chestiuni se includ în procesul-verbal al ședinței de judecată*, însă **nu specifică și nu reglementează** expres și previzibil, **cum să** se procedeze și unde să se consemneze *încheierile instanței asupra celorlalte chestiuni* atunci când nu se consemnează un proces-verbal al ședinței de judecată rezultând datorită omisiunii de reglementare expresă, că nu pot fi asigurate nici drepturile, interesele și garanțiile părții apărării, ce derivă din alin. (1) art. 7, art. 24, alin. (2) art. 28, alin. (1) pct. 31) art. 66, alin. (1) art. 67, alin. (1) pct. 13) și 16) art. 68, 346 și 364 Cod procedură penală, implicit dreptul și posibilitatea de a lua cunoștință în prealabil cu toate materialele cauzei, inclusiv cele ce nu sunt scrise, adică consemnate în procesul verbal al ședinței de judecată, și la solicitarea sa, de a primi gratuit copii de pe hotărârile care se referă la drepturile și interesele persoanei vizate, implicit sau mai cu seamă, cele care nu sunt scrise, adică consemnate în procesul verbal al ședinței de judecată, astfel aceste drepturi, interese și garanții procesuale ale părții apărării, deoarece **nu se întocmește** un proces-verbal al ședinței de judecată, sunt doar **iluzorii, teoretice și formale și nu ating exigentele unui proces echitabil, în ansamblu;**

- a Capitolului IV (CĂILE ORDINARE DE ATAC), Secțiunea a 2-a, § 2, articolele 437-450 ale Codului de procedura penală, care reglementează procedura recursului împotriva hotărârilor judecătorești pentru care nu este prevăzută calea de atac apelul, și la general, a Codului de procedură penală al Republicii Moldova care conține omisiunea de a reglementa o procedură **clara, garantată și previzibilă, în care cazuri, se va aplica excepția de la normă specială de la art. 336 din Codul de procedura penală, privind consemnarea procesului-verbal, nu DOAR la judecarea cauzei în primă instanță și în instanța de apel, dar și în recurs, și nu înlătura colizia sau contradicția imprevizibilă** a normelor de drept, în particular între dispoziția alin. (1) art. 336 și prevederile **declarative și imprevizibile** de la alin. (2) art. 302, care **nu sunt în coroborare** cu art. 35, alin. (4) art. 312 din Codul de procedura penală și nici cu Capitolul IV (CĂILE ORDINARE DE ATAC), Secțiunea a 2-a, § 2, articolele 437-450 ale Codului de procedura penală, care în **cazul recursului**, nu instituie obligații grefierului privind consemnarea și redactarea în termen de 48 de ore de la terminarea ședinței de judecată a **procesului-verbal, mai cu seamă în cazul în care examinarea recursului sau a cererilor de recuzare se face cu participarea părților**, care fac declarații, inclusiv prezintă argumente noi decât cele invocate anterior și depun cereri orale, față de toate care instanța de recurs urmează să se expună în condițiile art. 245, alin. (3) art. 331, art. 342 Cod procedură penală, **prin** adoptarea unor încheieri de soluționare a oricăror chestiuni **procesuale**, inclusiv organizatorice, care obligatoriu urmează a fi **incluse concomitent cu adoptarea lor în procesul-verbal al ședinței de**

judecată, **pentru ce este firesc că legea procesuală în ansamblu, să prevadă expres și imperativ, că în astfel de cazuri desfășurarea orală a ședinței de judecată obligatoriu se consemnează în procesul-verbal al ședinței de judecată, or problema legalității procesului penal a fost expusă și în articolele 11 și 24 a Avizului nr.11 (2008) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE), conform căruia, Hotărârile judecătorești se bazează pe legile adoptate de Parlament, care stabilesc și **cadrul procedural** în care se iau hotărârile judecătorești și ... felul **cum vor fi soluționate** cauzele care vor fi promovate în fața instanțelor, iar pentru a ajunge la o hotărâre de calitate, acceptată atât de justițiabil cât și de societate, este nevoie de o **procedură clară, transparentă și conformă cu cerințele CEDO.****

D.E. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție și a pretinsei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție:

D.E. 3. În viziunea autorului sesizării datorită omisiunilor de reglementare a unei proceduri *clare, garantate și previzibile*, pe înțeles național, ca și excepție de la normă specială alin. (1) art. 336 ale Codului de procedura penală, privind posibilitatea întocmirii de către greșier a procesului verbal al ședinței de judecată în instanța de recurs, precum urmare a utilizării formulei generale menționate de la alin. (2) art. 302 și alin. (8) art. 305 din Codul de procedura penală, dar și din cauza existenței unor contradicții evidente și imprevizibile între normele de drept, menționate, la nivel național sa instituit o practică sistemică vicioasă în care desfășurarea ședinței de judecată se consemnează în procesul-verbal întocmit de greșier **DOAR la judecarea cauzei în primă instanță și în instanța de apel, însă nu și în cazul recursului, inclusiv în cazul în care** instanța de recurs adoptă încheieri de soluționare a oricăror chestiuni **procesuale**, fie și organizatorice, mai cu seamă de respingere a cererilor părților, fără a da o explicație scrisă elementară, pasibilă de o evidență, ne mai vorbind **de instituirea orală a unor restricții a libertăților procesuale, inclusiv ca și în speță, că contrar prevederilor alin. (2) art. 18, art. 316 Cod procedura penală, instanța de recurs printr-o astfel de încheiere nu doar NEmotivată, dar și ne scrisă, a limitat dreptul general, garantat și prezumat al Băncii Comerciale „Victoriabank” S.A., la o ședință de judecată publică, pe parcursul întregului proces în instanța de recurs, desi nu exista nici un temei faptic și nici legal în acest sens, fapt care denotă că controlul judiciar în recurs este unul mai mult iluzoriu, theoretic și formal**, ceea ce, *ab inițio*, face imposibilă aplicarea garanțiilor procesuale, menite să asigure dreptul la un proces echitabil contra abuzului de la articolele 4, 20 și 26 din Constituția Republicii Moldova, art. 342 Cod procedură penală, **că față de toate chestiunile care apar în timpul judecării cauzei instanța se pronunță și le soluționează prin încheiere, firesc scrisă, care poate fi**, fie că sub formă de documente aparte și se semnează, după caz, de toți judecătorii din completul de judecată, fie că **se include, în scris, în procesul-verbal** al ședinței de judecată, în caz contrar dacă aceste reguli elementare nu se aplică, atunci care poate fi miza unui proces echitabil la general, fapt care și generează tendința instanțelor naționale de a omite a se pronunța motivat față de cerințele părților în proces, situații constatate în majoritatea cazurilor condamnate a Republicii Moldova de către Curtea Europeană.

D.E. 3.1. În aceste condiții este firesc că situația stupidă este o încălcare și a prevederilor art. 23 din Constituția Republicii Moldova în coroborare cu drepturile garantate de articolele 4, 20 și 26 din Constituție, care ca consecință în practica judiciară sistemică, instituie restricții în dreptul la un proces echitabil, ne prevazute de lege și neproportionale, ceea ce afectează și prevederile art. 54 din Constituție.

D.E.3.2. Este important a evidenția că problema vizată, privind neîntocmitrea **procesului verbal al ședinței de judecată în toate cazurile de contestare și de examinare** a recursurilor oricărei părți a procesului față de Încheierile judecătorului de instrucție emise pentru toate măsurile procesuale de constrângere autorizate în ordinea art. 302 Cod procedură penală **este una sistemică și nu ține de interpretări izolate, vădit eronate a conținutului normativ al textului** (normelor contestate-n.m.), și nu se poate referi la domeniul controlului judecătoreesc, deopotrivă, în virtutea constatărilor Curții Constituționale din § 28 a Deciziei nr. 91 din 27 iulie 2018 în dosarul nr. 107g/2018, Curtea fiind sesizată cu privire la existența unei practici ... de interpretare și aplicare a legii de natură a încălca exigențele Constituției..., astfel fac obiectul controlului de constituționalitate, așa cum Curtea a reținut în jurisprudența sa că, potrivit atribuțiilor care i-au fost conferite prin articolul 135 din Constituție..., în speță nu este un caz în care, legislația în vigoare oferă alte remedii procesuale..., efective, fiind o

situație în care intervenția Curții Constituționale a Republicii Moldova, în mod evident, nu ar echivala cu încălcarea competenței instanțelor judecătorești... (DCC nr. 75 din 27 iulie 2017, §§ 23-24).

D.E.3.3. Cel puțin în mai mult de zece cazuri, aflate pe rolul Curții de Apel Chișinău, de contestare a Încheierilor judecătorului de instrucție privind măsurile procesuale de constrângere autorizate în ordinea art. 302 Cod procedură penală în care este vizată Banca Comercială „Victoriabank” S.A., grefierii nu-și onorează atribuția de a consemna această procedură **în procesul-verbal, întocmite în condițiile prevăzute la art. 336**, ceea ce cedenotă că omisiunea este **una sistemică și nu ține de interpretări izolate, vădit eronate a conținutului normativ al textului** (normelor contestate-n.m.).

D.E.3.4. Cu privire la ipoteza că aceste omisiuni legislative provoacă situația sistemică că **controlul judiciar în recurs este unul mai mult iluzoriu, theoretic și formal**, amintim că Curtea Europeană în practica sa constantă, inclusiv expusă în cauza Prince Hans-Adam II de Liechtenstein vs Allemagne din 12 iulie 2001, a menționat, că statele semnatare și-au asumat obligații de natură să asigure ca drepturile garantate de Convenție să fie concrete și efective, nu teoretice și iluzorii, iar cele cuprinse în art. 6 au tocmai acest scop: **efectivitatea dreptului la un proces echitabil, impunându-se statelor o obligație de rezultat: adoptarea în ordinea juridică internă a măsurilor corespunzătoare și a mijloacelor necesare realizării acestei obligații**, ceea ce deopotrivă, cu desavîrsire nu acorda **normele contestate**, care nu conțin nici la un nivel minim careva garanții contra abuzului sistemic, inclusiv cu privire la obligația pozitivă a instanței de recurs de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest miilloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6 §1 din CEDO (*Hiro Balani vs. Spania*), aceasta pentru că **CtEDO în practica sa constantă a menționat că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 § 1 din Convenție, include printre altele dreptul părților de a prezenta observațiile pe care le consideră pertinente pentru cauza lor, întrucât Convenția nu are drept scop garantarea unor drepturi teoretice sau iluzorii, ci drepturi concrete și efective** (*Artico împotriva Italiei*), **acest drept nu poate fi considerat efectiv decât dacă aceste observații sunt în mod real ascultate, adică în mod corect examinate de către instanța sesizată.**

D.E.3.5. Referitor la încălcarea dreptului la apărare și proces echitabil amintim că Curtea Europeană obligă judecătorii să-și motiveze deciziile, fără argumente "stereotipe, abstracte, precum și contradictorii", mai cu seamă argumente care nu sunt scrise și astfel ca urmare, nici nu pot fi contestate la Curtea Europeană, or conform jurisprudenței constante, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și, argumentelor invocate de către părți întru admiterea sau respingerea acestora (cauza Garcia Ruiz vs. Spania, hotărîrea din 21 ianuarie 1999), or conform jurisprudenței CEDO, expuse în cazurile aplicării art. 6 al Convenției, o hotărîre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal, oferă posibilitatea ca această hotărîre să poată fi verificată în cadrul căilor de atac și oferă posibilitatea persoanelor interesate de a pregăti o cerere de apel sau recurs. (*Suominen c. Finlandei* (2003) § 37, *Kuznetsov și alții c. Rusiei* (2007) § 85.) în afară de aceasta, motivarea hotărîrilor este un instrument important în asigurarea transparenței justiției și existența unui control social asupra acesteia. (*Hirvisaari v. Finlanda*, § 30 (2001)).

D.E.3.6. În aceeași ordine de idei LEGEA fiind și o garanție contra abuzului, este explicită și cere un control judiciar într-o manieră concretă și efectivă, nu teoretică și iluzorie, ca și în speță, or prin definiție și conceptual controlul judiciar sau dreptul de acces la un tribunal, garantat de articolul 20 din Constituție și, respectiv, de articolul 6 § 1 din Convenție trebuie să fie, nu teoretic, iluzoriu și formal, ci practic, efectiv și benefic petiționarului ca și titular de drept. (a se vedea § 42 din Hotărârea Curții Constituționale, nr. 6 din 19 iunie 2019 în dosarul nr. 8g/2019). Aceasta și pentru că Republica Moldova și-a onorat obligația pozitivă a Înaltei Părți contractante, scopul a astfel de investigație, implicit în formă de control judiciar, este asigurarea aplicării efective a legislației naționale, menite să asigure respectarea drepturilor omului, conceptual și logic, controlului judiciar, fiind o obligație pozitivă a Statului, se realizează mai mult din oficiu de către judecătorul de instrucție, acesta avînd rol de controlor pro activ, capabil să identifice, să prevină și să lichideze abuzurile acuzării, dar nu să autorizeze tot cu ce vine procurorul, or în virtutea constatărilor Curții Constituționale din Decizia nr. 54 din 13 aprilie 2021 în dosarul nr. 20g/2021, privind excepția de

neconstituționalitate a articolului 279/1 alin. (2) din Codul de procedură penală (*disjungerea cauzelor penale*), anume *judecătorului de instrucție* (apoi și instanței de recurs-n.m.) *fi revine sarcina de a cenzura orice pretins abuz al organului de urmărire penală*, fiind evident și faptul că în virtutea alineatelor (2) și (6) art. 305 Cod procedură penală, actele de dispoziție ale judecătorului de instrucție **trebuiau să fie emis cu citarea părții apărării și aici nici o scuză nu poate fi admisă**, pentru că potrivit § 37 a Deciziei nr. 66 din 18 mai 2021 în dosarul nr. 135g/2020, privind controlul constituționalității unor dispoziții din Codul penal și din Codul de procedură penală (*confidențialitatea urmăririi penale*), Curtea Constituțională a menționat că *textul „nu pot fi date publicității” din dispoziția articolului 212 alin. (1) din Cod, se referă la relația dintre organul de urmărire penală și persoanele și instituțiile care se interesează de mersul anchetei (e.g. mass-media, organizațiile nonguvernamentale etc.) și nu se referă la părți sau la alte persoane participante la procesul penal...*

D.E.3.7. Cu alte cuvinte, în speță controlul judiciar, în ordinea art. 41, alineatele (2) și (3) art. 300 Cod procedură penală, apoi și controlul instanței de recurs trebuie să se exercite, **nu limitat**, doar asupra **propriu a ”autorizării, măsurii solicitate, dar și asupra temeiniciei actelor procesuale** adoptate de partea acuzării, doar după examinarea tuturor materialelor cauzei penale și verificarea **proactivă și din oficiu a legalității pentru a asigura obligația pozitivă a Înaltei Părți, Republica Moldova, de a cerceta efectiv oricare posibilă încălcare a dreptului sau libertății definite în titlul I al Convenției** (vezi, *mutatis mutandis, Kaya v. Turkey, Hotărârea din 19 februarie 1999*), în caz contrar, **dreptul de acces efectiv la un tribunal, garantat de articolul 20 din Constituție și, respectiv, de articolul 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, se rezuma doar la simpla** posibilitate de a te adresa unei instanțe judecătorești, de a formula o cale de atac, **însă nu și de a primi o soluție, adecvată și motivată**, cel puțin pentru că apriori nu este atinsă și realizată **indatorirea judecătorului de face tot ceea ce este legalmente, este cu putinta pentru a asigura aflarea adevărului în cauza respectiva și a pronunța o soluție cu adevărat legală și ehitabilă asupra tuturor aspectelor de fapt și de drept** (*Parohia Greco-Catolică Lupeni și alții v. România [MC]*, 29 noiembrie 2016, § 86).

D.E.3.8. Altfel spus, atunci cand, indatorirea de a indeplini actul de justitie, este incalcata, vorbim despre denegarea de justitie, care, se refera strict la faptul ca „Niciun judecător nu poate refuza să judece pe motiv că legea nu prevede, este neclară sau incompletă”, or, faptul că instanța de recurs nici măcar nu consemnează activitatea sa într-un proces verbal scris, de la sine denotă că cu desăvârșire și sistemic se ignoră imperativele menționate, inclusiv dreptul la acces la justitie, la general și la concret, de a participa efectiv la ședința de judecată, garantat de alineatele (2) și (6) art. 305 Cod procedură penală etc, în consecință, se limitează în a găsi „motive” pentru a se admite orbeste și necondiționat demersurile procurorilor, fără a pătrunde în estența lor, așa cum formal este specificat și în Încheierea contestată, prin inversarea mai multor prezumții și atitudini formale și teoretice, în care nu se respectă nici o formalitate, care ar fi servit la emiterea actelor contestate și ca urmare se observa formalitatea absolută și sistemică a așa zisului control judiciar la faza urmărire penală din Republica Moldova, fapte constatate de către CtEDO și în cauza *Sochichiu c. Moldovei* (cererea nr. 28698/09, hotărârea din 15 mai 2012), privind... **lipsa mijloacelor de exercitare a controlului efectiv de către instanțele de judecată asupra organelor de investigație... și că de această dată, Curtea nu este pregătită să facă o constatare în privința eficienței sistemului stabilit de autoritățile moldovenești de reacționare la pretențiile persoanelor interesate..., cu toate acestea, poziția Curții poate fi revizuită în viitor.”**

D.E.3.9. De altfel, evidențiem că lipsa unor pirgii contra abuzului procurorului și omisiunile sistemice ale judecătorilor de instrucție, apoi formalitățile admise în recurs, cel puțin fără un proces verbal al ședinței, a lăsat idea ”controlului judiciar” la etapa teoretizării și formalismului declarării acestor drepturi, doar „pe hartie”... fiind imprevizibilă aplicarea uniformă a puterii discreționare a autorităților în acest domeniu, fără a ține cont de scopul legitim urmărit, astfel nu se oferă persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (*Sissanis v. România, 25 ianuarie 2007, § 66; Seychell v. Malta, 28 august 2018, § 50-52*), și aceasta indiferent de faptul că legislația națională totuși indică cu o claritate rezonabilă scopul și modalitatea de exercitare a discreției relevante acordate autorităților publice, problema fiind în controlul judiciar, care fiind iluzoriu, **nu asigura persoanelor (vizate-n.m.) nivelul minim de protecție la care cetățenii au dreptul în virtutea principiului preeminenței dreptului într-o societate democratică (a se vedea *Domenichini v. Italy, Reports 1996-V, p. 1800, § 33*)”.**

D.E.3.10. În speță în condițiile în care instanțele de recurs, cel puțin nici măcar nu consemnează în procesul-verbal desfășurarea ședinței de judecată, ne mai vorbind de obligația de a documenta cele mai importante acte procedurale emise, mai cu seamă încheierile protocolare și tezele părților în dezbateri, de la sine încalcă grav drepturile și libertățile consfințite în Convenție, inclusiv pentru că nu exista o elementară motivare coerentă că *imixtiunea autorizată în lumina cauzei în ansamblul său nu este "proporțională scopului legitim urmărit", or în speță nici nu este specificat la concret care ar fi scopul vizat, și dacă argumentele prezentate de autoritățile naționale pentru a o justifica sunt "relevante și suficiente"* (cauza *Lindon, Otchakovsky-Laurens și July c. Franța*, Cererea nr. 21279/02, § 45 in fine), or, principiul procesului echitabil reclamă că hotărârea trebuie să fie motivată, justițiabilul având posibilitatea să cunoască motivele care l-au făcut pe judecător să adopte una sau altă soluție și să le conteste dacă sistemul prevedea o cale de atac împotriva acesteia, lipsa motivării unei decizii judiciare, pune în pericol dreptul la un proces echitabil (cauza *Kaufman vs. Belgia*, 1986). Astfel, instanțele judecătorești sunt obligate să-și motiveze soluțiile și concluziile, inclusiv cele protocolare, să furnizeze toate răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărâre, inclusiv în încheierile protocolare.

D.E.3.11. Altfel spus, revenind la dreptul la *ședință publică* este o virtute a procesului echitabil, problema vizată nu mai ține de libertatea discreționară nelimitată și necontrolabilă a părții acuzării și nici a instanței de judecată, *ședința publică* fiind de drept, obligatorie și nu facultativă, ne fiind lăsată la aprecierea instanței, este o *garanție legală* împotriva abuzurilor, după cum Curtea Europeană permanent reaminteste în jurisprudenta sa constantă, că "prevăzut de lege" înseamnă *nu doar o anume bază legală în dreptul intern, dar și calitatea legii în cauză: astfel, aceasta trebuie să fie accesibilă persoanei și previzibilă (a se vedea Hotărârea Amann împotriva Elveției mai sus citată, alin. 50), să conțină reglementare clară cu privire la modalitatea de asigurare a unui drept*, or referitor la cerința previzibilității legii, o normă este "previzibilă" numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane - care, la nevoie, poate apela la consultantă de specialitate - să își corecteze conduit, și aceasta pentru că *dreptul intern trebuie să ofere o anume protecție împotriva încălcărilor arbitrare ale drepturilor garantate de paragraful 1 (...). Or, pericolul arbitrarului apare cu a deosebită evidență atunci când o autoritate își exercită în secret (discret, din oficiu-n.m.) atribuțiile, care... nu poate fi cenzurată de persoana vizată sau de public... când activitatea discretă, din oficiu, nu este controlată eficient, inclusiv de către o instanță obiectivă, lipsă fiind orice procedura de control, care ar trebui să respecte cât se poate de fidel valorile unei societăți democratice, în special principiul preeminenței dreptului, la care se referă în mod expres preambulul Convenției. Aceasta înseamnă că orice ingerință a executivului (procurorului-n.m.) în exercitarea drepturilor unei persoane va fi supusă unui control eficient, asigurat - cel puțin și în ultimă instanță de către puterea judecătorească, care ar trebui să ofere cele mai largi garanții de independență, imparțialitate și procedură (Hotărârea Klass și alții împotriva Germaniei mai sus citată, pag. 25-26, alin. 55). Respectiv, legislația națională trebuie să indice cu o claritate rezonabilă scopul și modalitatea de exercitare a discreției relevante acordate autorităților publice (inclusiv "dreptul" acordat instanței, de a nu întocmi procesul verbal al ședinței, de a dispune ședințe închise-n.m.) și nivelul minim de protecție la care cetățenii au dreptul în virtutea principiului preeminenței dreptului într-o societate democratică (a se vedea *Domenichini v. Italy, Reports 1996-V, p. 1800, § 33*)".*

D.E.4. Toate acestea datorită neclarității și imprevizibilității sau nereusitei expunerii textuale a normelor contestate, care permit aplicarea lor cu totul în alt sens și modalitate, ceea ce denotă că legea nu îndeplinește *exigența previzibilității, ea nu precizează cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii discreționare a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a-i oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (Sissanis v. România, 25 ianuarie 2007, § 66; Seychell v. Malta, 28 august 2018, § 50-52). O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității. Aceeași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești (HCC nr. 28 din 23 noiembrie 2015, § 61).*

D.E.4.1. În altă ordine de idei invederam că potrivit pct. 10 din Hotărârea Curții Constituționale, nr. 26 din 23.11.2010 asupra excepției de neconstituționalitate a prevederilor alin. (6) art. 63 din Codul de procedură penală, *necesitatea examinării calității legii de către autoritățile*

publice ale Republicii Moldova a fost evidențiată și în jurisprudența CtEDO pe mai multe cauze (Busuioc v. Moldova, Guțu v. Moldova). Astfel, în cauza Guțu v. Moldova, § 66 (Guțu v. Moldova nr. 20289/02, 7 iunie 2007): „...expresia „prevăzută de lege” nu presupune doar corespunderea cu legislația națională, dar, de asemenea, se referă la calitatea acelei legislații (a se vedea Halford v. the United Kingdom, Reports 1997-III, p. 1017, § 49). ...**Legislația națională trebuie să indice cu o claritate rezonabilă scopul și modalitatea de exercitare a discreției relevante acordate autorităților publice**, inclusiv obligația nu formală, ci cu garanții contra abuzului procurorului, de a prezenta în instanță, expres și clar, toate materialele cauzei penale, ca fiind **materialele corespunzătoare, pentru a asigura persoanelor (vizate-n.m.) nivelul minim de protecție la care cetățenii au dreptul în virtutea principiului preeminenței dreptului într-o societate democratică** (a se vedea Domenichini v. Italy, Reports 1996-V, p. 1800, § 33)”, respectiv concluzionăm că normele contestate nu indică cu o claritate rezonabilă scopul și modalitatea de exercitare a discreției relevante acordate autorităților publice, inclusive instanței de recurs, ca urmare, nu asigura persoanelor interesate, autorului sesizării **nivelul minim de protecție la care are dreptul în virtutea preeminenței dreptului într-o societate democratică**, din care considerente în viziunea noastră, această normă este contrară imperativelor art. 4, 20, 23 și 26, coroborat cu art. 54 din Constituție.

D.E.4. 2. Aceiași concluzie rezultă și din Hotărârea Curții Constitutionale, nr. 6 din 19 martie 2019 (§§ 34-41), în care Înalta Curte a reținut... **că exigențele statului de drept presupun, inter alia, asigurarea legalității și a certitudinii juridice** (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, § 41). În acest sens, articolul 23 alin. (2) din Constituție impune adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile. Exigența previzibilității este îndeplinită atunci când persoana poate – în caz de necesitate, cu o asistență juridică adecvată – să prevadă, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele pe care le poate avea o anumită conduită (Gestur Jónsson și Ragnar Halldór Hall v. Islanda, 30 octombrie 2018, § 88; Berardi și Mularoni v. San Marino, 10 ianuarie 2019, § 40). Totodată, pentru ca legea să îndeplinească exigența previzibilității, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii discreționare a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a-i oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (Sissanis v. România, 25 ianuarie 2007, § 66; Seychell v. Malta, 28 august 2018, § 50-52). O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, **nu trece de testul previzibilității**. Aceiași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești (HCC nr. 28 din 23 noiembrie 2015, § 61).

D.E.4. 3. În virtutea celor relatate, reiterăm că normele legale contestate și la general Codul de procedură penală, deoarece omit a reglementa o procedura **clara, garantată și previzibilă, în care cazuri, se va aplica excepția de la normă specială** alin. (1) art. 336 ale Codului de procedură penală, **privind imperativul că procesului verbal al ședinței de judecată, se întocmește de către greșier DOAR la judecarea cauzei DOAR în primă instanță și în instanța de apel și nu înlătură colizia sau contradicția imprevizibilă a normelor de drept, în particular între dispoziția alin. (1) art. 336 și prevederile declarative și imprevizibile de la alin. (2) art. 302, care nu sunt în coroborare cu alin. (4) art. 312** din Codul de procedură penală, rezultă că sunt contrare standardelor internaționale privind importanța asigurării dreptului la apărare, în mod firesc, această parte trebuie să fie investită efectiv cu pîrghii contra arbitrarului, expres și echivoc acordate prin legea de procedură clară și previzibilă, exigente pe care nu le conține norma legală contestată, fapt care denotă existența incertitudinii privind constituționalitatea acestei norme de procedură penală, sub aspectul articolelor 4, 20 și 23 și 26 din **Constituție, fiind și o ingerință neproportională în exercitarea mai multor drepturi și libertăți ale părții apărării**, fără a se acorda compensări efective, rezultînd că sunt contrare și art. 54 din Constituție.

D.E.4. 4. De altfel, în viziunea noastră, la elaborarea și adoptarea normei legale vizate nu s-au respectat mai multe principii și norme de tehnică legislativă din cele ce urmează, fiind imposibil a le respecta și la aplicarea acestora, or norma vizată nu este **coerentă, consecventă și echilibrată cu reglementările concurente, nu se subordonează consecutivității, stabilității și predictibilității**, respectiv, fiind și declarativă, suferă de **calitate, previzibilitate și claritate**, la construcția ei fiind ignorate principiile vizate, tehnica legislativă, anumite reguli lingvistice și alte imperative, prevăzute de Legea nr. 780 din 27.12.2001 privind actele legislative, inclusiv Legea de abrogare a acesteia, nr.

100 din 22-12-2017 cu privire la actele normative publicată la 12-01-2018 în Monitorul Oficial nr. 7-17 art. 34.

D.E.5. Autorul sesizării î-și sprijină argumentarea și î-și întemeiază solicitarea pe toate prevederile legislative, convenționale și jurisprudențiale, naționale și internaționale citate, inclusiv pe **Jurisprudența Curții Constituționale a Republicii Moldova, expuse în prevederile relevante ale:**

- Deciziei Curții Constituționale, nr. 18 din 09.02.2021:

„24. Totodată, ridicând excepția de neconstituționalitate, instanța de recurs nu a suspendat dezbaterile judiciare până la pronunțarea Curții Constituționale asupra sesizării privind excepția de neconstituționalitate, așa cum o impune articolul 7 alin. (32) din Codul de procedură penală, ci s-a pronunțat asupra recursului, admitând cererea procurorului (a se vedea supra § 11).

25. Curtea poate verifica constituționalitatea prevederilor contestate dacă soluția sa poate fi favorabilă situației autorului excepției. În această cauză, eventuala declarare a neconstituționalității prevederilor contestate nu-i poate servi autorului excepției, pentru că instanța de recurs i-a admis recursul declarat împotriva încheierii judecătorului de instrucție”;

- Hotărâri nr. 14 din 27.05.2014 (§§ 78-84), în care, Înalta Curte a reținut că legea ... constituie un ansamblu de reguli juridice, formulate într-o manieră clară, concisă și precisă.

79. În Raportul Comisiei de la Veneția privind preeminența dreptului (adoptat la cea de-a 86-a sesiune plenară, 25-26 martie 2011) s-a stabilit: „47. Parlamentul nu poate deroga de la drepturile fundamentale adoptând texte ambigue de legi. Cetățenii trebuie să se bucure de o protecție juridică esențială în fața statului și instituțiilor sale.” 80. Curtea menționează că, potrivit articolului 23 din Constituție, statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle, făcând accesibile în acest sens toate legile.

84. Formulele generale și abstracte într-un caz concret pot afecta funcționalitatea legii, aplicarea ei coerentă și sistemică, ceea ce ar denatura principiul calității legii;

- Hotărâri nr. 13 din 15.05.2015 (§§ 105-109), în care Înalta Curte a reiterat:

„105. ... că articolul 23 alin. (2) din Constituție pune în sarcina statului obligația de a face accesibile toate legile și actele normative. Deși articolul 23 din Constituție cuprinde expres doar criteriul de accesibilitate și claritate al legii, Curtea, prin jurisprudența sa, a reținut că normele adoptate de autoritățile publice urmează a fi și suficient de precise și previzibile.

106. Curtea reține că potrivit jurisprudenței Curții Europene: „O normă este accesibilă și previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane să își corecteze conduita și să fie capabilă, cu consiliere adecvată, să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-o normă. [...] legea trebuie să fie accesibilă într-un mod adecvat: cetățeanul trebuie să aibă un indiciu adecvat, în circumstanțe concrete, asupra reglementărilor legale aplicabile [...]” (cauza Silver vs Regatul Unit, hotărârea din 25 martie 1983).

107. Totodată, în jurisprudența sa Curtea Europeană a statuat că: „[...] odată ce statul adoptă o soluție, aceasta trebuie să fie pusă în aplicare cu claritate și coerență pentru a evita pe cât este posibil insecuritatea juridică și incertitudinea pentru subiecții de drept vizate de către măsurile de aplicare a acestei soluții [...]” (cauza Păduraru vs România, hotărârea din 1 decembrie 2005).

108. Curtea menționează că orice act normativ trebuie să respecte principiile și normele constituționale, precum și exigențele de tehnică legislativă, menite să asigure claritatea, previzibilitatea, predictibilitatea și accesibilitatea actului. Legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă, să prevadă elementele ce disting particularitățile lor.

109. Curtea reține că, prin reglementările de tehnică legislativă, legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvată ale fiecărui act normativ. Respectarea acestor norme concurează la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesară;

- Hotărâri Curții Constituționale a Republicii Moldova, nr. 6 din 19 martie 2019 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 265 alin. (2) din Codul de procedură penală (contestarea

refuzului organului de urmărire penală de a primi plângerea sau denunțul privind comiterea unei infracțiuni), (§§ 39-41), în care Înalta Curte a reținut:

34. ... că exigențele statului de drept presupun, inter alia, asigurarea legalității și a certitudinii juridice (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, § 41). În acest sens, articolul 23 alin. (2) din Constituție impune adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile.

35. Exigența accesibilității presupune ca textele de lege să poată fi cunoscute de către destinatari. Orice persoană trebuie să poată să dispună de informații privind normele juridice aplicabile într-un caz concret (Khlyustov v. Rusia, 11 iulie 2013, § 68). Accesibilitatea legii are în vedere aducerea la cunoștința publică a actelor normative și intrarea în vigoare a acestora, care se realizează în baza articolului 76 din Constituție, legea fiind publicată în Monitorul Oficial.

36. La rândul ei, exigența previzibilității este îndeplinită atunci când persoana poate – în caz de necesitate, cu o asistență juridică adecvată – să prevadă, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele pe care le poate avea o anumită conduită (Gestur Jónsson și Ragnar Halldór Hall v. Islanda, 30 octombrie 2018, § 88; Berardi și Mularoni v. San Marino, 10 ianuarie 2019, § 40).

37. Totodată, pentru ca legea să îndeplinească exigența previzibilității, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii discreționare a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a-i oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (Sissanis v. România, 25 ianuarie 2007, § 66; Seychell v. Malta, 28 august 2018, § 50-52).

38. O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității. Aceași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești (HCC nr. 28 din 23 noiembrie 2015, § 61).

39. La elaborarea unui act normativ, legislatorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor calității, i.e. accesibilitatea și previzibilitatea.

40. În particular, textul legislativ trebuie să corespundă principiului coerenței.

41. Astfel, legea trebuie să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține și să evite paralelismele legislative, care generează incertitudine și insecuritate juridică. În procesul de legiferare este interzisă instituirea aceluiași reglementări în mai multe articole sau alineate din același act normativ ori în două sau mai multe acte normative (HCC nr. 2 din 30 ianuarie 2018, § 45);

- § 44 din Hotărârea Curții Constitutionale a Republicii Moldova, nr. 2 din 30 ianuarie 2018, în care Înalta Curte a reținut, că la elaborarea unui act normativ legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor de calitate. De asemenea, textul legislativ trebuie să corespundă principiului unității materiei legislative sau corelației între textele regulatorii, pentru ca persoanele să-și poată adapta comportamentul la reglementările existente, ce exclud interpretările contradictorii sau concurența între normele de drept aplicabile;

- Hotărârii nr. 7g din 23 februarie 2016, că procesul penal trebuie să fie guvernat de principii fundamentale, cum ar fi, „legalitatea, prezumția nevinovăției, principiul aflării adevărului, principiul oficialității, garantarea libertății și siguranței persoanei, garantarea dreptului la apărare, dreptul la un proces echitabil, egalitatea părților în proces”, or în Hotărârile sale, Curtea Constituțională constant a reținut că în virtutera garanțiilor constituționale, cadrul legal național trebuie să fie compatibil cu Convenția Europeană și cu jurisprudența Curții Europene;

- Hotărârii nr. 55 din 14 octombrie 1999, în care Curtea Constituțională a Republicii Moldova a statuat, cu valoare de principiu, că „această prevedere comportă consecințe juridice, presupunând, mai întâi, că organele de drept, inclusiv Curtea Constituțională [...], sunt în drept să aplice în procesul examinării unor cauze concrete normele dreptului internațional [...], acordând, în caz de neconcordanță, prioritate prevederilor internaționale”;

- Hotărârii nr. 8 din 20.05.2013, în care Înalta Curte a menționat că, legalitatea, ca principiu de bază a statului de drept presupune conformitatea normei sau a actului de procedură privind edictarea normelor juridice. Comportamentul legal vizează atât activitatea de legiferare, cât și stabilirea normelor interne de organizare și funcționare, care au o conexiune directă cu procesul legiferării, și alte prevederi relevante din Jurisprudența Curții Constituționale.

F. Lista documentelor relevante:

F.6. La sesizare urmează a se anexa toate materialele procedurii de recurs.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării:

G.7. **Autorul sesizării** declară pe onoare ca informațiile care figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte și corespund materialelor cauzei, convingerii personale și libertății de exprimare.

Cu respect,

AUTORUL SESIZĂRII:

Apărătorul BC „Victoriabank”SA ,

Avocat, Andrei PÂNTEA

Dosarul nr. 12r-18/23
1-20128875-02-12r-15022023

ÎNCHEIERE

27 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău în componența:
Președintele de ședință

Gafton Alexandru

Judecătorii

Chiroșca Igor și Talpă Boris

Cu participarea

Cazacu Victor

Procurorului

Malic Gheorghe și Pântea Andrei

Judecând în ședință de judecată închisă, cererea înaintată de avocatul Pântea Andrei privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale în vederea efectuării controlului constituționalității a prevederilor alin. (1) art. 245 din Codul de procedura penală, în coroborare cu prevederile articolelor 346 și 364 din același cod, a prevederilor alin. (2) art. 302, alin. (3) art. 331, alin. (1) art. 336 și a alin. (3) art. 342 CPP, după caz, a Capitolului IV (CĂILE ORDINARE DE ATAC), Secțiunea a 2-a, § 2, articolele 437-450 ale Codului de procedura penală, în cadrul examinării în ordine de recurs a cererii de recurs declarate de avocatul Malic Gheorghe împotriva încheierii Judecătorei Chișinău sediul Ciocana din 17 ianuarie 2023, privind autorizarea punerii sub sechestru a bunurilor BC „Victoriabank” SA, în cauza penală nr. 2020960061.

CONSTATĂ:

1. În procedura Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău se află la examinare în ordine de recurs, cererea de recurs declarată de avocatul Malic Gheorghe împotriva încheierii Judecătorei Chișinău sediul Ciocana din 17.01.2023 privind autorizarea punerii sub sechestru a bunurilor petiționarului BC „Victoriabank” SA, în cauza penală nr. 2020960061, prin care a solicitat admiterea cererii de recurs, casarea încheierii Judecătorei Chișinău sediul Ciocana din 17.01.2023 și rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie respins demersul procurorului privind aplicarea sechestrului asupra unui șir de valori mobiliare de stat, ca fiind neîntemeiată, neproportională și contrar legii.
2. La data de 27.02.2023, în cadrul ședinței de judecată avocatul Pântea Andrei a înaintat instanței de recurs sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, solicitând ridicarea excepției de neconstituționalitate în vederea efectuării controlului constituționalității în sensul corespunderii cu art. 20,23,și 26 separat precum și în colaborare cu art. 4 și 54 din Constituția Republicii Moldova a prevederilor alin. (1) art. 245 CPP, în coroborare cu prevederile articolelor 346 și 364 din același cod, a prevederilor alin. (2) art. 302, alin. (3) art. 331, alin. (1) art. 336 și a alin. (3) art. 342 CPP, după caz, a

Capitolului IV (CĂILE ORDINARE DE ATAC), Secțiunea a 2-a, § 2, articolele 437-450 ale Codului de procedura penală și la general, a Codului de procedură penală al Republicii Moldova care conțin un șir de omisiuni de a reglementa o procedura clara, garantată, transparentă, previzibilă, și conformă cu cerințele CtEDO.

În motivarea cererii avocatul a reiterat faptul că în vederea soluționării cerințelor invocate în sesizarea privind ridicarea excepție de neconstituționalitate, prin aplicarea prevederilor legale criticate, se cere trimiterea în prealabil în adresa Curții Constituționale, spre examinare, a sesizării referitoare la controlul constituționalității, în sensul corespunderii cu articolele 20, 23 și 26 separat precum și în coroborate cu articolele 4 și 54 din Constituția Republicii Moldova:

- a prevederilor alin. (1) art. 245 din Codul de procedura penală al Republicii Moldova, în coroborare cu prevederile articolelor 346 și 364 din același cod, care imprevizibil și doar la general stabilesc reguli abstracte că cererile și demersurile orale se includ în procesul-verbal al ședinței de judecată, însă nu specifică și nu reglementează expres și previzibil, cum să se procedeze și unde să se consemneze cererile și demersurile orale, făcute de părți, care participă la judecarea orală a cauzei, în cazul pretinselor ședințe în recurs, când chipurile nu s-ar consemna un proces-verbal al ședinței de judecată, la care participă părțile și expun astfel de cereri, expun păreri față de astfel de cereri, prezintă obiecții etc, care iarăși în condițiile alin. (1) art. 245 Cod procedură penală puteau fi depuse oral la orice etapă a desfășurării procesului penal, inclusiv la oricare etapă a examinării recursului și obligatoriu urmau a se include în procesul-verbal al ședinței în instanța de recurs, or datorită omisiunii de reglementare și practicii viciate, deoarece nu se întocmește un proces-verbal al ședinței de judecată înseamnă că astfel cereri ca și în speță, se "soluționează" iluzoriu, teoretic și formal și nu în condițiile alin. (1) și (3) art. 342 Cod procedură penală printr-o încheiere protocolară, expres pronunțată, care la fel urma a fi consemnată în procesul verbal al ședinței de judecată;

- a prevederilor alin. (2) art. 302 CPP care imprevizibil și doar la general stabilește reguli abstracte numai cu privire la ordinea și condițiile de examinare de către instanța de judecată a recursul ului în condițiile art.311 și 312, însă nu instituie, expres și imperativ (pe înțeles la nivel specific național-n.m.) că separat de ordinea și condițiile de examinare de către instanța de judecată a recursul ului în condițiile art.311 și 312, în legătură cu aceasta intervine și obligația grefierului de a consemna această procedură în procesul-verbal, întocmit de el în condițiile prevăzute la art. 336, ca și atribuție exclusivă a sa, care nu derivă din norma legală citată ce instituie doar atribuțiile exclusive ale instanței de judecată de a examina recursul în condițiile art.311 și 312, or este evidentă diferență între ordinea și condițiile de examinare a recursul ului, de către instanța de judecată ca și activitate distinctă de grefier și obligația separată a grefierului, nu de "examinare" a recursului, ci doar de a întocmi un proces-verbal în condițiile prevăzute la art. 336 în legătură cu examinarea recursului, cel puțin norma vizată omite să reglementeze previzibil că regula omisă de reglementare, privind întocmirea de către grefier a procesului-verbal în condițiile prevăzute la art. 336, posibil se aplică doar după caz, dacă participă părțile, care fac declarații, inclusiv prezintă argumente noi și depun cereri orale, față de toate care

instanța de recurs adoptă încheieri de soluționare a oricăror chestiuni procesuale, inclusiv organizatorice, care în condițiile art. 342 Cod procedură penală, care obligatoriu urmează a fi incluse concomitent cu adoptarea lor în procesul-verbal al ședinței de judecată, fiind firească coroborarea între normele legale de procedură în ansamblu;

- a prevederilor art. 305 alin. (8) din Codul de procedura penală și la general, a Codului de procedură penală al Republicii Moldova, care imprevizibil și doar la general stabilește că încheierea judecătorului de instrucție adoptată în condițiile prezentului articol poate fi contestată cu recurs la curtea de apel, însă în contradicție cu alin. (2) art. 302 și alin. (4) art. 312 din Codul de procedura penală, deși tot se refera la toate încheierile adoptate în condițiile art. 300-306 Cod procedură penală, referitor la efectuarea acțiunilor de urmărire penală, măsurilor speciale de investigații și la aplicarea măsurilor procesuale de constrângere și "alte măsuri prevăzute de prezentul cod", totuși nu specifică expres care este termenul de atac, 3 zile sau la general de 15 zile, și procedura în care se va examina acest recurs, în condițiile alin. (2) art. 302, cu referire la art.311 și 312 sau în condițiile prevăzute la Capitolului IV (CĂILE ORDINARE DE ATAC), Secțiunea a 2-a, § 2, articolele 437-450 ale Codului de procedura penală, care reglementează, la general, procedura recursului împotriva hotărârilor judecătorești pentru care nu este prevăzută calea de atac apelul, totodată ambele aceste proceduri concurente, conțin omisiunea de a reglementa o procedura clara, garantată și previzibilă, fie și de blanchetă când recursul asupra încheierilor adoptate în condițiile art. 300-306 CPP se va depune în termen de 3 zile și când în termen de 15 zile, când se va examina în condițiile art.311 și 312 și când în condițiile prevăzute la articolele 437-451 Cod procedură penală, când trebuie să se întocmească procesul-verbal al ședinței de judecată, dar când ar fi pasibil fără acesta, dacă fără întocmirea procesului verbal al ședinței de judecată, atunci în ce mod se vor garanta drepturile stabilite de alin. (1) pct. 18) art. 68, alin. (1) art. 245, alin. (5) art. 317, art. 342 CPP privind consemnarea obligatorie și indiscutabilă în procesul-verbal al ședinței de judecată a obiecțiilor părții apărării împotriva acțiunilor președintelui ședinței, a tuturor cererilor orale și a tuturor încheierilor protocolare emise de către instanță, inclusiv organizatorice și mai cu seamă de respingere a unor cereri ale părților, care de regulă și obligatoriu urmează a se include în procesul-verbal al ședinței de judecată, concomitent cu adoptarea lor, inclusiv în instanța de recurs, mai cu seamă în cazul în care examinarea cazului are loc cu participarea părților care expun în dezbateri argumente noi decât cele invocate în recurs, la care principiul procesului echitabil obliga instanța de recurs să dea un răspuns adecvat cu privire la admiterea sau respingerea lor, pentru ce este indispensabilă procedura legală expresă, fie măcar o referință coroborată de blanchetă;

- a prevederilor alin. (3) art. 331 din Codul de procedura penală al Republicii Moldova, care imprevizibil și doar la general stabilesc reguli abstracte că Hotărârea instanței privind amânarea ședinței se adoptă prin încheiere motivată, care se consemnează în procesul-verbal al ședinței, însă nu specifică și nu reglementează expres și previzibil, cum să se procedeze și unde să se consemneze încheierea motivată a instanței privind amânarea ședinței, atunci când nu se consemnează un proces-verbal al ședinței de judecată;

- a prevederilor alin. (1) art. 336 a Codului de procedura penală, care fiind o normă specială privind cazurile și condițiile de întocmire a procesului verbal al ședinței de judecată, limitează imperativ că desfășurarea ședinței de judecată se consemnează în procesul-verbal întocmit de greșier doar la judecarea cauzei în primă instanță și în instanța de apel, însă omite să instituie sau cel puțin să admită o oarecare excepție de la această formulă imperativă, anume în cazul recursului, inclusiv la examinarea cererilor de recuzare a judecătorilor în recurs, când participă părțile care fac declarații și prezintă argumente noi decât cele invocate, după caz în scris, și depun cereri orale, față de toate care instanța de recurs urmează să se expună în condițiile art. 342 Cod procedură penală, prin adoptarea unor încheieri de soluționare a oricăror chestiuni procesuale, inclusiv organizatorice, care obligatoriu urmează a fi incluse concomitent cu adoptarea lor în procesul-verbal al ședinței de judecată, pentru ce este firesc că legea procesuală în ansamblu, trebuie să prevadă expres și imperativ, că în astfel de cazuri desfășurarea ședinței de judecată obligatoriu se consemnează în procesul-verbal al ședinței de judecată, în caz contrar, rămân a fi inaplicabile, neclare, declarative și imprevizibile prevederile alin. 2) art. 302 și alin. (4) art. 312 din Codul de procedura penală, întru cât avem de a face cu libertatea discreționară nelimitată și necontrolabilă a instanței de recurs, referitoare la întocmirea sau neîntocmirea procesului verbal al ședinței de judecată, chiar și dacă participă părțile și ce trebuie să fie consemnat în el, aceasta pentru că nu avem o reglementare clară cu privire la modalitatea de asigurare a acestui drept discreționar, astfel dreptul intern nu oferă părții apărării o anumită protecție împotriva încălcărilor arbitrare ale drepturilor garantate de Convenție, ca consecință, drepturile menționate devin iluzorii și formale, fără a avea nivelul minim de protecție, or în practică, ca și în speță, poate apărarea să invoce multe și distincte argumente în pledoariile și cererile sale orale, dacă acestea nu se consemnează în procesul-verbal al ședinței de judecată, rămân a fi nesoluționate efectiv, ne "văzute" de către instanța de recurs, astfel în mod evident ignorându-se una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil, ce presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor și, argumentelor invocate de către părți întru admiterea sau respingerea acestora (cauza Garda Ruiz vs. Spania, hotărârea din 21 ianuarie 1999), partea apărării fiind privată de posibilitatea de a demonstra că a abordat asemenea probleme, astfel fiindu-i afectate interesele și drepturile procesuale, pe de alta, activitatea procesuală ne fiind pasibilă de control în ordinea stabilită de lege, inclusiv pe cai extraordinare, după caz, la nivel internațional din care considerente totul este iluzoriu, și capabil de abuz sistemic ca și în speță, când fără nici o motivare se resping diferite cereri, implicit dreptul și posibilitatea de a lua cunoștință în prealabil și pe parcurs cu toate materialele cauzei și la solicitarea sa, de a primi gratuit copii de pe hotărârile, inclusiv cele care trebuiau să fie incluse în procesul verbal al ședinței de judecată, care se referă la drepturile și interesele persoanei pe care o apăr și nici măcar nu poți obține vre-un scris în această privință, după caz, pentru a putea fi contestat;

- a prevederilor alin. (3) art. 342 din Codul de procedura penală al Republicii Moldova, care imprevizibil și doar la general stabilesc reguli abstracte că încheierile instanței asupra

celorlalte chestiuni se includ în procesul-verbal al ședinței de judecată, însă nu specifică și nu reglementează expres și previzibil, cum să se procedeze și unde să se consemneze încheierile instanței asupra celorlalte chestiuni atunci când nu se consemnează un proces-verbal al ședinței de judecată rezultând datorită omisiunii de reglementare expresă, că nu pot fi asigurate nici drepturile, interesele și garanțiile părții apărării, ce derivă din alin. (1) art. 7, art. 24, alin. (2) art. 28, alin. (1) pct. 31) art. 66, alin. (1) art. 67, alin. (1) pct. 13) și 16) art. 68, 346 și 364 Cod procedură penală, implicit dreptul și posibilitatea de a lua cunoștință în prealabil cu toate materialele cauzei, inclusiv cele ce nu sunt scrise, adică consemnate în procesul verbal al ședinței de judecată, și la solicitarea sa, de a primi gratuit copii de pe hotărârile care se referă la drepturile și interesele persoanei vizate, implicit sau mai cu seamă, cele care nu sunt scrise, adică consemnate în procesul verbal al ședinței de judecată, astfel aceste drepturi, interese și garanții procesuale ale părții apărării, deoarece nu se întocmește un proces-verbal al ședinței de judecată, sunt doar iluzorii, teoretice și formale și nu ating exigentele unui proces echitabil, în ansamblu;

- a Capitolului IV (CĂILE ORDINARE DE ATAC), Secțiunea a 2-a, § 2, articolele 437-450 ale Codului de procedura penală, care reglementează procedura recursului împotriva hotărârilor judecătorești pentru care nu este prevăzută calea de atac apelul, și la general, a Codului de procedură penală al Republicii Moldova care conține omisiunea de a reglementa o procedura clară, garantată și previzibilă, în care cazuri, se va aplica excepția de la normă specială de la art. 336 din Codul de procedura penală, privind consemnarea procesului-verbal, nu doar la judecarea cauzei în primă instanță și în instanța de apel, dar și în recurs, și nu înlătura colizia sau contradicția imprevizibilă a normelor de drept, în particular între dispoziția alin. (1) art. 336 și prevederile declarative și imprevizibile de la alin. (2) art. 302, care nu sunt în coroborare cu art. 35, alin. (4) art. 312 din Codul de procedura penală și nici cu Capitolul IV (CĂILE ORDINARE DE ATAC), Secțiunea a 2-a, § 2, articolele 437-450 ale Codului de procedura penală, care în cazul recursului, nu instituie obligații grefierului privind consemnarea și redactarea în termen de 48 de ore de la terminarea ședinței de judecată a procesului-verbal, mai cu seamă în cazul în care examinarea recursului sau a cererilor de recuzare se face cu participarea părților, care fac declarații, inclusiv prezintă argumente noi decât cele invocate anterior și depun cereri orale, față de toate care instanța de recurs urmează să se expună în condițiile art. 245, alin. (3) art. 331, art. 342 Cod procedură penală, prin adoptarea unor încheieri de soluționare a oricăror chestiuni procesuale, inclusiv organizatorice, care obligatoriu urmează a fi incluse concomitent cu adoptarea lor în procesul-verbal al ședinței de judecată, pentru ce este firesc că legea procesuală în ansamblu, să prevadă expres și imperativ, că în astfel de cazuri desfășurarea orală a ședinței de judecată obligatoriu se consemnează în procesul-verbal al ședinței de judecată, or problema legalității procesului penal a fost expusă și în articolele 11 și 24 a Avizului nr.1 1 (2008) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE), conform căruia, Hotărârile judecătorești se bazează pe legile adoptate de Parlament, care stabilesc și cadrul procedural în care se iau hotărârile judecătorești și ... felul cum vor fi soluționate cauzele care vor fi promovate în fața instanțelor, iar pentru

a ajunge la o hotărâre de calitate, acceptată atât de justițiabil cât și de societate, este nevoie de o procedură clară, transparentă și conformă cu cerințele CEDO.

3. Procurorul Cazacu Victor în ședința de judecată a instanței de recurs nu a obiectat dacă cerințele de admitere a sesizării privind ridicarea excepției de neconstituționalitate sunt întrunite, însă a lăsat hotărârea la discreția instanței.

4. Examinând materialele cauzei, în special cererea în speță, ținând cont de opinia participanților la proces, Colegiul Penal consideră necesar de a admite cererea privind efectuarea controlului constituționalității în sensul corespunderii cu art. 20,23,și 26 separat precum și în colaborare cu art. 4 și 54 din Constituția Republicii Moldova a prevederilor alin. (1) art. 245 din Codul de procedura, în coroborare cu prevederile articolelor 346 și 364 din același cod, a prevederilor alin. (2) art. 302, alin. (3) art. 331, alin. (1) art. 336 și a alin. (3) art. 342 din Codul de procedura penală al Republicii Moldova, după caz, a Capitolului IV (CĂILE ORDINARE DE ATAC), Secțiunea a 2-a, § 2, articolele 437-450 ale Codului de procedura penală și la general, a Codului de procedură penală al Republicii Moldova sub aspectul invocat în cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale în vederea efectuării controlului constituționalității

Astfel, potrivit prevederilor art. 4 alin. (1) Constituția Republicii Moldova, dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

Potrivit art. 342 Cod de procedură penală al Republicii Moldova, toate chestiunile care apar în timpul judecării cauzei se soluționează prin încheiere a instanței de judecată. Încheierile privind măsurile preventive, de ocrotire și asiguratorii, recuzările, declinarea de competență, strămutarea cauzei, dispunerea expertizei, precum și încheierile interlocutorii, se adoptă sub formă de documente aparte și se semnează de judecător sau, după caz, de toți judecătorii din completul de judecată. Încheierile instanței asupra celorlalte chestiuni se includ în procesul-verbal al ședinței de judecată. Încheierile date pe parcursul judecării cauzei se pronunță public.

Succesiv, conform dispozițiilor art. 364 Cod de procedură penală, președintele ședinței întreabă fiecare parte în proces dacă are careva cereri sau demersuri. Cererile sau demersurile formulate vor fi argumentate, iar dacă se solicită administrarea unor probe noi, se vor indica faptele și circumstanțele ce urmează a fi dovedite, mijloacele prin care pot fi administrate aceste probe, locul unde se află acestea, iar în privința martorilor, experților și specialiștilor se va indica identitatea și adresa lor în cazul în care partea nu poate asigura prezența lor în instanța de judecată. Cererile sau demersurile formulate se soluționează de către instanță după audierea opiniilor celorlalte părți asupra cerințelor înaintate. Părțile pot prezenta și cere administrarea probelor și în cursul cercetării judecătorești.

Totodată, Colegiul Penal indică, că, conform art. 7 alin. (2) Cod de procedură penală al Republicii Moldova, dacă există neconcordanțe între prevederile tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care

Republica Moldova este parte și prevederile prezentului cod, prioritate au reglementările internaționale.

Relevante speței sunt prevederile pct.83 din Hotărârea Curții Constituționale din 09.02.2016, prevede că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale.

Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82, care la rândul său prevede că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii condițiilor pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Așadar, potrivit prevederilor art.7 alin.3¹ Cod de procedură penală, la ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale sunt necesare întrunirea următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Pct. 107 din Hotărârea Curții Constituționale din 09.02.2016, prevede că în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) și lit. g), sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale, de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza. O astfel de interpretare asigură principiul constituțional al independenței tuturor judecătorilor și soluționarea cauzelor și supremația Constituției în procesul de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale.

În această ordine de idei, Colegiul penal relevă că, excepția de neconstituționalitate a fost formulată de către un subiect care beneficiază de acest drept, în baza art. 135 alin.1 lit. a), g) din Constituție, așa cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 9 februarie 2016. Obiectul excepției de neconstituționalitate sunt prevederile alin. (1) art. 245 CPP, în coroborare cu prevederile articolelor 346 și 364 din același cod, a prevederilor alin. (2) art. 302, alin. (3) art. 331, alin. (1) art. 336 și a alin. (3) art. 342 CPP, după caz, a Capitolului IV (CĂILE ORDINARE DE ATAC), Secțiunea a 2-a, § 2, articolele 437-450 CPP, sunt norme a unui act legislativ, a fost ridicată în cadrul examinării recursului împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana din 17.01.2023 privind autorizarea punerii sub sechestru a bunurilor petiționarului BC „Victoriabank” SA, în cauza penală nr. 2020960061.

Așadar, motivele prezentei sesizări au fost consolidate în baza art. art. 20, 54 din Constituția Republicii Moldova, iar circumstanțele în speță denotă întrunirea cerinței pct. 3 al paragrafului 82 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016.

Prin urmare cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a expresiei privind efectuarea controlului constituționalității ”în sensul corespunderii cu art. 20,23,și 26 separat precum și în colaborare cu art. 4 și 54 din Constituția Republicii Moldova a prevederilor alin. (1) art. 245 din Codul de procedura, în coroborare cu prevederile

articolelor 346 și 364 din același cod, a prevederilor alin. (2) art. 302, alin. (3) art. 331, alin. (1) art. 336 și a alin. (3) art. 342 din Codul de procedura penală al Republicii Moldova, după caz, a Capitolului IV (CĂILE ORDINARE DE ATAC), Secțiunea a 2-a, § 2, articolele 437-450 ale Codului de procedura penală” urmează a fi admisă, cu expedierea cererii în adresa Curții Constituționale a Republicii Moldova.

5. În conformitate cu art. 7 alin. 3 – 3² Cod de procedură penală al Republicii Moldova, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău,-

DISPUNE :

Admite cererea înaintată de avocatul Pântea Andrei privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale în vederea efectuării controlului constituționalității a prevederilor alin. (1) art. 245 din Codul de procedura, în coroborare cu prevederile articolelor 346 și 364 din același cod, a prevederilor alin. (2) art. 302, alin. (3) art. 331, alin. (1) art. 336 și a alin. (3) art. 342 din Codul de procedura penală al Republicii Moldova, după caz, a Capitolului IV (CĂILE ORDINARE DE ATAC), Secțiunea a 2-a, § 2, articolele 437-450 ale Codului de procedura penală, cu expedierea cererii în adresa Curții Constituționale a Republicii Moldova, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. b) din Constituția Republicii Moldova.

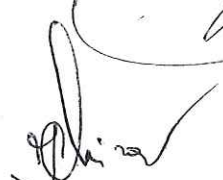
Examinarea recursului declarat de avocatul Malic Gheorghe, în interesele petiționarului BC „Victoriabank” SA împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana din 17.01.2023 se suspendă, până la soluționarea excepției de neconstituționalitate de către Curtea Constituțională a Republicii Moldova. Încheierea nu este susceptibilă de atac.

Președintele ședinței:

Gafton Alexandru

Judecătorii:

Chiroșca Igor

Talpă Boris

